

Structuri parazitare

Am cunoscut bine serviciile așa-zise auxiliare din teatru. Spun "așa-zise" pentru că, nu o dată, cei care le conduc, uitând că sunt puși acolo ca să ajute, să "conlucreze" și nicidecum să decidă în plan artistic, își arogau răspunderi ce depășeau cu mult nivelul lor de pricepere și cultură. Și aveau aerul că fără ei nu "mișcă nimic", afișând o suficiență dăunătoare bunului mers al instituției teatrale. Acest lucru se întâmpla mai ales în teatrele conduse fie de "manageni" nepricepuți și, din această cauză, excesiv de prudenți, fie de mari artiști foarte prinși cu problemele de ordin artistic și incapabili să coordoneze, să conducă, să controleze activitatea serviciilor financiar-contabile, de producție etc.

Invitat să cânte pe o anumită scenă, un binecunoscut menestrel și actor a avut parte de un tratament umilitor din partea unui contabil-șef care, la auzul onorariului pretins, a strigat: "Căci (sic !) doar n-oți fi Placido Domingo !".

În unele teatre, finanțști, directori economici sau șefi de producție, unii cu școli precare sau neterminate, au pretenția, în fața unor directori artistici mai puțin pregătiți pentru funcții de conducere, să dirijeze și să decidă ei, adică sectorul tehnic, contabil, administrativ. Unii stabilesc cât și unde să se joace, neconsultându-se cu sectorul decizional artistic (director, secretar literar, regizor, scenograf), ce fel de afișe și caiete-program să se tipărească. Ei nu sunt de acord cu fotografiile color mari, pentru că, nu-i așa, costă prea mult, nu "dau" bani pentru regizorii importanți pentru că aceștia cer "cât în Occident", refuză cu vehemență materialele publicitare mai costisitoare, nu alocă sume rezonabile pentru decoruri și costume, li se pare un lux invitarea criticilor de teatru pe spezele instituției, pentru că ei pot trăi foarte bine și fără cronici. De bani pentru tumea, pentru abonamente la presa de specialitate românească și străină sau de posibile

deplasări în interes profesional la festivaluri sau manifestări teatrale din țară sau străinătate nici nu poate fi vorba. Se discută, exact ca pe vremuri, dacă să li se dea femeilor de serviciu, pentru curățenie, una sau două cutii de detergent pe lună sau dacă să li se mai lase telefon secretariatelor literare, acum, că s-a scumpit. Dezolant !

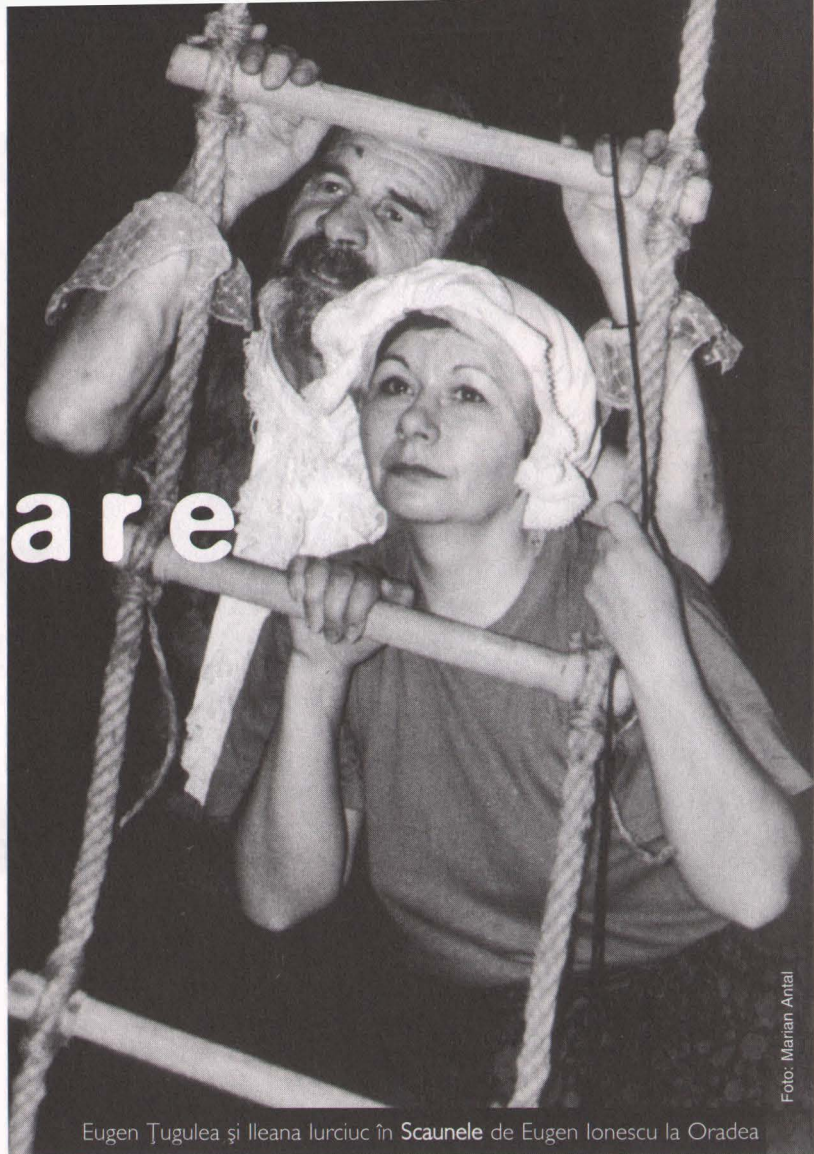
Nu generalizez. Sunt convinsă că în România există teatre bine conduse, teatre în care programul repertorial este gândit de conducerea artistică, în care proiectele și programele înseamnă studiu și argumente de ordin artistic și chiar managerial, și nu numai, cum spunea un tânăr regizor, teatre care acceptă "din prima" ce propun ei, ele, teatrele adică, neavând nici un fel de contrapropuneri.

În teatrele serioase fiecare își cunoaște exact locul și știe ce are de făcut. Acolo lucrurile sunt limpezi, toți conlucrează având un singur scop: ca premierele să iasă bine. (Vezi Naționalul craiovean.) Dar, atâta vreme cât mai există servicii care-și fac din economii un titlu de glorie (și de prime în bani !) și nu-și pun mintea și energia în slujba binelui artistic, lucrurile mai scârțâie. Și, încă mai interesant, adesea directorii artistici pleacă, demisi sau

"scârbiți", dar pe acești auxiliari nu-i testează nimeni, nu-i verifică nimeni, nu-i umește nimeni, ei rămân neclintii pe scaunele lor.

Despre eficiența acestor oameni care stau în posturi de conducere financiar-administrativă – unii, uitați acolo din vremuri imemorabile – nu vorbește niciodată nimeni. În sarcina lor ar trebui să stea greaua misiune de a rotunji subvențiile bugetare – minuscule – prin sponsorizări, reclame, prestări de servicii de tot felul. O fantezie bogată și o mare dragoste de teatru ar fi în măsură a-i face să găsească tot felul de surse de venituri care să ușureze viața artiștilor. Pe care cei dintâi s-ar cuveni să-i cinstească și să-i iubească, nu să-i invidieze că... pot dormi până la ora zece.

Se petrec însă și minuni în teatrele noastre. Unii contabili-șefi și mai puțini șefi, directori adjuncți și șefi de secție au găsit modalități legale de a plăti chiriile tinerilor actori cărora, dacă ar fi nevoiți să achite, din salariul lor de 550 000 de lei, 400 000 de lei (cea mai modestă chirie), le-ar mai rămâne pe lună, pentru mâncare și îmbrăcăminte, 150 000. (Și să nu uităm că, în orice teatru, tinerii joacă cel mai mult.) Unul a făcut ce-a făcut și a găsit doi

Eugen Țugulea și Ileana Iurciuc în Scaunele de Eugen Ionescu la Oradea

Foto: Marian Anitai

sponsori generoși, care oferă zilnic masa de prânz, gratuit, actorilor tineri ai trupei. Un altul a făcut pe dracu-n patru și le-a aranjat tuturor actorilor câte o haină bună, tot ca sponsorizare. Unul a găsit sponsori la hotel și a cazat gratuit cinci cronicari din București, veniți să vadă o microstagion. Altul a hotărât să observe că lucrează cu oameni – încă vii și uneori nervoși! – și a găsit sponsori pentru a li se da celor tineri și cu salarii mici, sub formă de premii, câte 2-300 000 de lei lunar, în funcție de cât au jucat. Aceștia sunt cei ce nu uită că, în teatrele din provincie, șansa actorilor de a câștiga în plus față de salariu e foarte mică...

... Chiar credeți că există asemenea oameni prin teatrele noastre? Am glumit... Dar am putea presupune că există. Și că în teritoriile osificate ale acestor servicii, în care se odihnesc excesiv de mulți,

s-ar mai putea petrece, cu ajutorul lui Dumnezeu, și schimbări. Condiția obligatorie ar fi ca directorii să-și aleagă colaboratori buni, inteligenți, competenți și ingenioși. Să știe ce să le ceară și cum: în respectul legilor, dar cu fantezie. Un bun profesionist, fără inimă și fără fantezie managerială, nu face două parale. Un om bun și milos, dar lipsit de competență, de pricepere nu face nici el mai mult. Bani nu vor fi niciodată mulți "la cultură". Cu bani puțini și cu manageri slabi ce se poate face?

Elisabeta Pop

P.S.: Nu mă pot împiedica să dau doar două exemple de la Oradea, care, sper, pot fi oricând completate cu altele, de la celelalte teatre din țară. (Ele nu fac, totuși, decât să întărească regula...)

1. Directoarea economică de la teatrul din Oradea a reușit, spre lauda ei, să construiască, la etajul clădirii din spatele teatrului (unde se află și Studioul), câteva garsoniere destinate tinerilor actori și, de asemenea, colaboratorilor. Veți zice că nu ea le-a construit. Nu. Dar ea s-a zbatut să obțină materiale și mână de lucru. Consiliul Județean a dat banii, dar acești bani au fost bine gospodăriți.

Dacă în atenția conducerii administrative a Teatrului "mare" (așa i se spune) din Oradea vor sta și amenajarea grădinii de vară (o adevărată mină de aur pentru teatru) și punerea la punct a fumoarului și cabinelor (azi, într-o stare deplorabilă), am zice că lucrează de nota zece...

2. Contabilei-șefe de la Teatrul de păpuși, Maria Ciortin, i se datorează schimbările spectaculoase din interiorul clădirii: zugrăvit, reparații, curățenie permanentă.

Despre teatru ca terapie (I)

În cadrul unui colochiu desfășurat în timpul Festivalului "Teatru-Atelier" de la Sfântu Gheorghe, d-ra Carmen Beyer, psiholog, a relatat despre folosirea teatrului în tratarea unor afecțiuni psihice.

Metoda se bazează pe identificarea subiecților cu personajele pe care le "interpretează", acest lucru ajutând la autocunoaștere și la reinterpretarea raporturilor acestor subiecți cu lumea înconjurătoare.

Probabil, a adăugat Carmen Beyer zâmbind, același lucru se petrece cu actorii profesioniști. A fost rândul meu să zâmbesc... Majoritatea actorilor profesioniști sunt prea comozi pentru a mai parcurge un autentic proces de cunoaștere și reinterpretare a raporturilor cu lumea înconjurătoare. Protejați de un sistem călduț, acești

oameni urmează o altă lege naturală, aceea a conservării propriei energii (în lipsa pericolului).

Un actor își consumă energia în două etape principale – în procesul descoperirilor și în înțelegerii din repetiții și în "schimbul" energetic cu publicul din timpul spectacolelor. Conservarea energiei sale vine așadar în contradicție cu profesiunea aleasă. Problema capătă astfel și un aspect etic: ai dreptul să refuzi unor oameni – spectatorii – participarea la schimbul energetic spectacol-public, care-i ajută să se înțeleagă, să se cunoască, să se "vindece"? Ar trebui, poate, inventat un jurământ al lui Hypocrate pentru actori. Sau creat acel "pericol" care să descătușeze energia ce tinde să se conserve.

Theodor Cristian Popescu